

Sveriges lantbruksuniversitet
Rektor
Box 7070
750 07 Uppsala

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Mattias Wande
08-56308734
mattias.wande@hsv.se
BESLUT

2011-04-28
Reg.nr 31-2395-10

Anmälan mot Sveriges lantbruksuniversitet angående o tillåten avstängning m.m.

Högskoleverket kritiserar Sveriges lantbruksuniversitet för att inte ha tillämpat högskoleförordningens regler om disciplinära åtgärder korrekt

Anmälan

NN har i en anmälan till Högskoleverket anfört bl.a. följande. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har särbehandlat honom och utsatt honom för diskriminering. SLU har inte respekterat jämlikhetslagen, yttrandefrihetsgrundlagen, hans rätt till omregistrering eller hans rätt till omtentamen. Han har vidare stängts av från studierna på ett sätt som är lagstridigt.

Under de senaste fyra åren har han särbehandlats och diskriminerats av de ansvariga för institutionen för stad och land vid SLU. Det har berott på hans synpunkter och kritik som gäller segregation och bebyggelse i Sveriges kommuner och landsting. Detta har lett till att han stängts av från undervisningen i perioder, och från 2007 permanent. SLU har kontinuerligt nekat honom rätten till stöd, omtentor, omregistrering och återupptagande av studierna. Hans försök att skapa en dialog via länsrätt och diskrimineringsbyrån har hindrats. SLU kräver att han ska byta till en annan utbildning vid ett annat universitet. Prefekten och den övriga ledningen har i felaktiga beslut avstängt honom från undervisningen. Tjänstefelen har skett med avsikten att hindra honom från att studera. SLU har ingen respekt för de regler som finns när det gäller integrationen av äldre invandrare som är studenter i en unik svensk miljö.

NN har till sin anmälan bifogat bl.a. följande handlingar. Överklagan till länsrätten av disciplinnämndens beslut. Korrespondens dels via e-post och dels brev. Disciplinnämndens avstängningsbeslut från den 18 maj 2009 och den 17 december 2009. En rapport från enheten för juridik och dokumentation vid SLU

angående NNs anmälan av trakasserier. Brev från prefekten av den 17 november 2008. Beslut av prefekten av den 1 december 2008.

Beslut den 19 november 2010 av stf justitieombudsmannen ZZ

NN och XX har i en anmälan till JO framfört klagomål mot SLU. Mot bakgrund av att Högskoleverket har inlett ett tillsynsförfarande som omfattar bl.a. de frågor som är aktuella i JO:s ärende fann inte JO skäl att fortsätta utredningen. JO vidtog därför ingen annan åtgärd i ärendet än att översända kopia av beslut samt vissa handlingar till Högskoleverket.

Utredning

SLU:s yttrande

Högskoleverket har begärt ett yttrande från SLU. SLU har anfört bl.a. följande. NN antogs höstterminen 2006 som student på landskapsarkitektprogrammet vid SLU. Lärarna där uppfattade på ett tidigt stadium att han hade svårigheter i sina studier och han rekommenderades av studievägledningen att bedriva extra studier i svenska. Under utbildningens gång uppstod flera samarbetssvårigheter mellan NN och andra studenter.

Höstterminen 2007 kom dessa kontroverser att resultera i direkta uppträdanden och en konsult i gruppdynamik anlätades. Prefekten vid institutionen för stad och land, YY, förklarade på förekommen anledning för NN att om det hela upprepades så riskerade han att anmälas till SLU:s disciplinnämnd. NN upplevde sig själv trakasserad och gjorde en anmälan om detta. Anmälan ledde till en intern utredning. Under fortsättningen av 2007 och vårterminen 2008 tillhandahöll SLU en individuell studiegång för NN eftersom man bedömde att det var mycket svårt att bedriva undervisning i vanlig ordning där NN var delaktig. Insatserna var lärarmässigt mycket resurskrävande. NN var överlag missnöjd med sin situation.

Under höstterminen 2008 återgick NN till den vanliga studiegången. Eftersom han då inte hade tillräckligt med poäng för att vara behörig att påbörja nya kurser hade han då endast rätt att delta vid examinationer av redan lästa kurser. För att, utöver vanlig studievägledning, ge NN en extra möjlighet att lyckas med sina studier tillät YY, på NNs egen begäran, att han skulle få närvara vid vissa föreläsningar i kurser som han tidigare varit registrerad på och som han inte tenderat godkänt på. En student har endast rätt att närvara vid undervisning på kurser som studenten är registrerad på. Efter att ha deltagit i undervisningen i en kurs återstår endast rätten till examination. Trots detta tillmötesgående från

prefektens sida uppkom den 27 november 2008 återigen ett mycket allvarligt och störande uppträdande från NNs sida. Det inträffade resulterade i att YY drog tillbaks den extraordinära möjligheten för NN att närvara vid de aktuella föreläsningarna och gjorde en anmälan om det inträffade till disciplinnämnden. Disciplinnämnden fattade beslut om att NN skulle avstängas under fyra månader. NN överklagade beslutet och avstängningen nedsattes till tre månader av länsrätten. Kammarrätten avslog NNs överklagande. NN har hävdade att YYs beslut att inte längre tillåta hans närvaro vid föreläsningar i de gamla kurserna skulle vara en avstängning att jämföra med en avstängning i enlighet med 10 kap. högskoleförordningen. SLU har bestridit detta i ett pågående ärende hos JO och bestrider alltså denna tolkning av föreskrifterna och menar att i och med behandlingen av det ovan angivna disciplinärendet så torde också frågan om den av NN uppfattade olagliga avstängningen vara färdigutredd. NN har därefter tilldelats ytterligare en avstängningsperiod som bestämdes till en månad av länsrätten. Kammarrätten beviljade inte prövningstillstånd.

I dagsläget har NN ingen avstängning och har uppnått högskolepoäng och har möjlighet att göra förnyade examinationer samt är behörig att registrera sig på nya kurser i enlighet med en bifogad sammanställning framtagen av prefekt YY.

SLU har bl.a. bifogat de i yttrandet nämnda länsrätts- och kammarrättsdomarna. SLU har även skickat dom från Högsta förvaltningsdomstolen i det ena av ärendena (se nedan).

NN har yttrat sig över SLU:s skrivelse.

Övrig utredning

I det följande ges korta sammanfattningar av vissa av de handlingar som kommit in i ärendet.

Brev från prefekten till NN, 2008-11-17

Prefekten svarade i brevet på ett antal frågor från NN. Sammanfattningsvis svarade han följande. NN behövde inte omregistrera sig på en kurs han redan var registrerad på. Han var välkommen att delta på ordinarie föreläsningar i de kurser han var registrerad på. Han kunde bara få handledning för övningsuppgifter en gång. Om inte annat var överenskommet skulle han tentera vid ordinarie tentamenstillfällen och anmäla tre veckor innan att han ville tentera. Har han tenterat en kurs två gånger kan han begära en ny examinator under förutsättning att det finns någon ny examinator. Allt detta gäller också alla andra studenter.

Beslut av prefekten, 2008-12-01

En anmälan till disciplinnämnden skulle göras på grund av NNs beteende. NN hade förverkat den rätt prefekten gett honom att delta i kurser som han tidigare gått men inte tenterat av. Från och med den 2 december var han inte längre välkommen att närvara vid föreläsningar eller övningstillfällen vid institutionen.

Disciplinnämnden vid SLU, beslut 2009-05-18

Mot bakgrund av händelser den 2 oktober 2007 samt den 27 november 2008 avstängde nämnden NN från att delta i undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid SLU under fyra månader med början den 1 juni 2009.

Länsrättens i Uppsala läns dom 2009-11-17, angående överklagan av disciplinnämndens beslut 2009-05-18

Avstängningen nedsattes till tre månader.

Kammarrätten i Stockholm dom 2010-04-29, angående överklagan av länsrättens dom 2009-11-17

Överklagan avslogs.

Högsta förvaltningsdomstolens dom 2011-03-10, angående överklagan av kammarrättens dom 2010-04-29

Prövningstillstånd meddelades inte och kammarrättens avgörande står därmed fast.

Disciplinnämnden vid SLU, beslut 2009-12-17

Mot bakgrund av e-post som NN skickat avstängde nämnden honom från att delta i undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid SLU under två månader med början vårterminen 2010, den 18 januari 2010. Sista avstängningsdag blev den 17 mars 2010.

Länsrättens i Uppsala läns dom 2010-02-11, angående överklagan av disciplinnämndens beslut 2009-12-17

Avstängningen nedsattes till en månad.

Kammarrätten i Stockholm dom 2010-04-09, angående överklagan av länsrättens dom 2010-02-11

Kammarrätten meddelade inte prövningstillstånd.

Tillämpliga bestämmelser

Förordningen för Sveriges lantbruksuniversitet (1993:221)

Av 5 kap. 2 § framgår att för utbildningen på grundnivå eller avancerad nivå vid Lantbruksuniversitetet gäller i övrigt 6 kap. 1–3, 6–9, 10 § första, tredje och fjärde styckena, 11, 11 b–24 §§ samt 7 kap. 1–8, 11–28 och 30–33 §§ högskoleförordningen.

Av 4 §, samma kapitel, framgår att disciplinära åtgärder mot studenter vid Lantbruksuniversitetet får vidtas enligt bestämmelserna i 10 kap. högskoleförordningen.

Högskoleförordningen (1993:100)

Enligt 10 kap. 1 § 2 får disciplinära åtgärder vidtas mot studenter som stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan.

Av 2 §, samma kapitel, första och andra styckena framgår att de disciplinära åtgärderna är varning och avstängning. Ett beslut om avstängning innebär att studenten inte får delta i undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan. Beslutet ska avse en eller flera perioder, dock sammanlagt högst sex månader.

Ärenden om disciplinära åtgärder ska, enligt 3 § samma kapitel, handläggas av en disciplinnämnd och en sådan nämnd ska finnas vid varje högskola.

Enligt 14 § första stycket, samma kapitel, får rektor, om ett ärende hänskjuts till disciplinnämnden, efter samråd med den lagfarna ledamoten med omedelbar verkan interimistiskt avstänga studenten från verksamheten vid högskolan. Av andra stycket framgår att ett beslut om interimistisk avstängning ska gälla till dess ärendet har prövats av disciplinnämnden, dock längst under en månad.

Diskrimineringslagen (2008:567)

Av 1 kap. 1 § framgår att lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Enligt 4 kap. 1 §, första stycket, är det Diskrimineringsombudsmannen som ska utöva tillsyn över att diskrimineringslagen följs.

Högskoleverkets bedömning

Högskoleverket utövar tillsyn över universitet och högskolor, det vill säga verket granskar att de följer de lagar och regler som finns på högskoleområdet. Om Högskoleverket konstaterar att universitetet eller högskolan har brutit mot någon bestämmelse eller om hanteringen i övrigt varit bristfällig, förutsätter verket att lärosätet rättar till den påtalade bristen. I förekommande fall följer verket upp att lärosätena har åtgärdat bristen. Högskoleverket får dock inte ändra ett beslut som har fattats av ett lärosäte. Inte heller kan Högskoleverket beordra ett lärosäte att fatta ett visst beslut eller vidta någon särskild åtgärd. Högskoleverket uttalar sig inte heller i frågor som en annan instans har till uppgift att pröva.

Diskriminering

När det gäller påståenden om diskriminering konstaterar Högskoleverket att NN har hänvisat till etnicitet, ålder och kön som grunder för att han blivit diskriminerad. Det är Diskrimineringsombudsmannen (DO) som är den myndighet som handlägger anmälningar om diskriminering på grund av kön, könstillhörighet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och/eller ålder.

Av utredningen i ärendet framgår att NN har anmält SLU till DO och att DO fattat beslut i frågan. Högskoleverket vidtar inga åtgärder med anledning av NNs anmälan i denna del.

Beslutet av prefekten den 1 december 2008

En person som antagits till högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå har normalt rätt att delta i utbildningen utan några begränsningar. Av 10 kap. 1 och 2 §§ högskoleförordningen följer dock att en student under vissa särskilt angivna förutsättningar kan avstängas för viss tid av disciplinära skäl. Ett sådant ärende ska handläggas av en disciplinnämnd enligt 3 § i samma förordning.

Prefekten hade i brevet till NN den 17 november 2008 förklarat att han hade rätt att delta i föreläsningar på kurser som han redan hade genomgått men inte examinerats med godkänt resultat. I beslutet den 1 december 2008 bestämde prefekten att NN inte längre hade den rätten. SLU har i sitt yttrande till Högskoleverket bestridit att detta beslut skulle vara att betrakta som en avstängning enligt 10 kap. högskoleförordningen. I ett yttrande till Justitieombudsmannen den 3 november 2009 anförde SLU bl.a. följande.

Prefektens beslut att inte längre tillåta NN att vara närvarande vid föreläsningar i äldre kurser var av ordningskaraktär. Beslutet måste ses mot bakgrund av att NN erhållit en extraordinär möjlighet att förbättra sina möjligheter att klara sina resttentor.

Högskoleverket konstaterar att SLU till en början tillåtit NN att delta i föreläsningarna utan förbehåll. NN deltog därmed i undervisningen på samma sätt som övriga studenter. Prefekten har som skäl för sitt beslut den 1 december 2008 anfört NNs beteende mot lärare och andra studenter och förklarat att en anmälan till disciplinnämnden skulle göras. Grunden för beslutet har alltså varit sådana omständigheter som kan ligga till grund för avstängning enligt 10 kap. högskoleförordningen. Högskoleverket vill understryka att det är genom dessa regler som regeringen, med stöd av 4 kap. 5 § högskolelagen (1992:1434), bestämt förutsättningarna för tillfällig avstängning av studenter. För att NN skulle ha kunnat hindras från att delta i föreläsningarna skulle dessa regler ha tillämpats. Bestämmelsen i 10 kap. 14 § högskoleförordningen anvisar hur ett lärosäte får agera om ett behov av omedelbar avstängning från undervisning föreligger. Högskoleverket konstaterar att prefekten genom sitt beslut agerat felaktigt utifrån högskoleförordningarnas bestämmelser. Verket är kritiskt till SLU:s rättstillämpning och utgår från att lärosätet vidtar åtgärder så att det inträffade inte upprepas.

Yttrandefrihet

NN beskriver att han bl.a. på grund av sina åsikter har blivit särbehandlad som student vid SLU.

I 3 § lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän anges bl.a. att ombudsmännen särskilt ska se till att medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter inte träds för när i den offentliga verksamheten. Av 6 § förordningen (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern (JK) framgår att JK ska vaka över tryckfriheten och yttrandefriheten enligt bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Frågor om yttrandefriheten ska i första hand bevakas av Riksdagens ombudsmän och JK. Högskoleverket gör bedömningen att det av utredningen inte framgår att NNs yttrandefrihet begränsats eller att han behandlats annorlunda än andra studenter på grund av sina åsikter.

Omregistrering och omtentamen

Vad NN anført om omregistrering och omtentamen föranleder inga uttalanden från Högskoleverkets sida.

Ärendet avslutas med den kritik som uttalats.

Ärendet har avgjorts av chefsjuristen Christian Sjöstrand efter föredragning av verksjuristen Mattias Wandé.

På Högskoleverkets vägnar

Christian Sjöstrand

Mattias Wandé

Kopia för kännedom till:

NN

Riksdagens ombudsmän (dnr 2886-2009)